

10-11

Õpilasteleht

Hind
10 senti

NR. 7

9. NOVEMBRIL 1938

VII AASTAK.

ISA

Emile Solari järgi

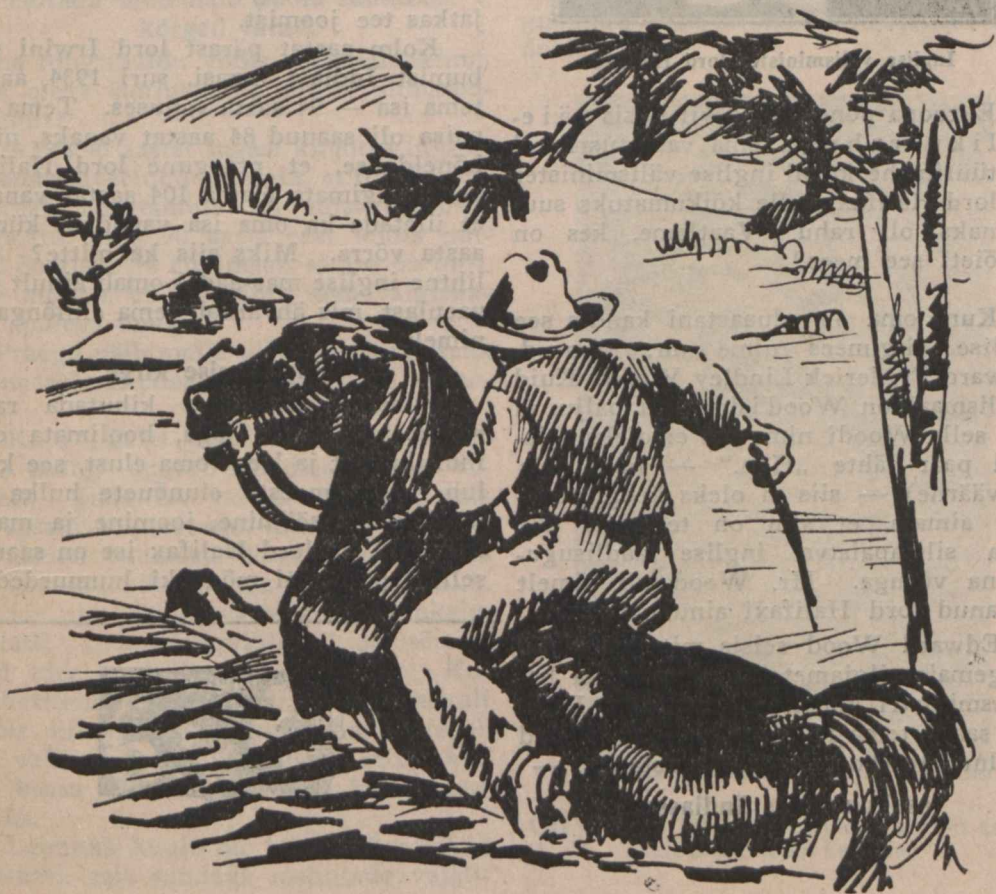
A. Peerna illustrats.

See juhtus ajal, kui paljud välja rändasid Ameerikasse, otsima õnne. Jean Josephin, * ühes naise ja lapsega ei osanud ka pääle hakata midagi paremat, kui oma asjakesed kokku panna ja lahkuda kodumaalt, et säääl, teisel pool suurt vett katsuda uut elu. Kogu varandus koosnes tal ainult tema väsimatuist kätest.

Õnn ootaski teda uues maailmas. Nad

valisid endile tüki tühja maad, mis näis neile kohane olevat harimiseks ja neile meeldis. Maa oli seda kergem neil omandada, et säääl kõigi tunnuste järele otustades terakestki kulda ei sisaldunud. Ümberringi valitses kullapalavik; kõik otsisid ainult kullatükke. Tema, Josephin, oma prantsuse talupojale omase asjalikkusega eelistas harrastada põlluharimist ja karjakasvatust ajal, kui teised väljarändajad sagedasti üksteist püstoli-

Järg lk. 8

MEES, KES AITAS PÄASTA RAHU

KES ON LORD HALIFAX?

Inglise välisminister lord Halifax

Euroopa põnevail päevil püsis täieliku rahuga oma vastutusrikkal tüürimehe kohal inglise välisminister lord Halifax, kelle kõikumatuks suunaks oli rahu. Vaatleme, kes on õieti see mees?

Kuni oma 40. eluaastani kandis see inglise riigimees nime mr. Wood. Edward Frederick Lindley Wood. Kuid Inglismaal on Wood'isid väga palju, ja kui selle Woodi nime ees ei oleks seisnud paar tähte „Hon.“ — honorable (auväärne) — siis ei oleks keegi teadnud aimata, et siin on tegemist ühe väga silmapaistva inglise aadlisugukonna võsuga. Mr. Wood oli nimelt elatanud lord Halifaxi ainuke poeg.

Edward Wood seisis mitmesuguseis kõrgemais riigiameteis, muuseumis ka haridusministri kohal. Peaminister Baldwin saatis tema 1926. aastal — mr. Wood ei olnud tol korral veel 40-aastanegi —

asekuningaks Indiasse.

On aga kombeks Briti kuninga kui India keisri asevalitseja ametit Indias usaldada ikka lordi kätte, sest lihtne mr. Wood ei sobiks kuidagi sääleseisse idamaistesse oludesse. Nõnda sai mr. Woodist lord Irwin ja ta reisis Indiasse. Neil aastail ta näitas avalikult üles seda stoilist rahu, mis on eriti omane inglise džentlmenide vanemale põlvemale. Paljudki raudtee-atentaadid ja teised kallalekippumised tema elule ei suutnud teda häirida tema sõbralikus suhtumises India rahvastesse, mis tekitas tema vastu teravat vaenu paljude konservatiivsete erakonna-kaaslaste poolt kodumaal. Jutustatakse, et lord Irwin, kui

pommiantaata Bombay läheduses tõstis tema salongvaguni roobastest välja, jäi südame rahuga õhtulauda istuma ja jatkas tee joomist.

Kolm aastat pärast lord Irwini saabumist Indiast tagasi, suri 1934. aastal tema isa — 94 aasta vanuses. Tema vanaisa oli saanud 84 aastat vanaks, nüüd kõneldakse, et praegune lord Halifax peab tingimata elama 104 aastat vanaks, et ületada ka oma isa vanadust kümne aasta võrra. Miks siis ka mitte? See lihtne inglise maa-aadel omab ainult üht vaenlast, mis ähvardab tema elulõnga — nimelt

jahipidamise kirge.

Punases jahikuues kihutada ratsa rebase või hirve taga, hoolimata oma ihuliikmeist ja isegi oma elust, see kuulub nende meeste elunõuete hulka samuti, nagu söömine, joomine ja magamine. Ka lord Halifax ise on saanud sellel spordialal mõnedki luumurded.

PALUN ÜKS PILET KUULE!

- PLANEETIDEVAHELISE ÜHENDUSE LOOMISEST
- LEND KUULE TEOSTUB...
- KUI RAUDTEELE PIDI TARA ÜMBER EHITATAMA

Keegi ajakirjanik külastas hiljuti tuntud inglise õpetlast professor Low'd, kes hiljuti valiti „Briti planeetidevahelise ühingu“ esimeheks.

Kõneluses ajakirjanikuga tähendas füüsika professor, et mis täna veel tundub fantastisena ja teostamatuna, on homme juba igapäevaseks nähteks. Näitena mainis prof. Low seda, et 80 aastat tagasi kinnitas keegi arst, et inimene pole suuteline taluma kiirust, mis ületab 90 km tunnis.

Arsti arvates oli suurem kiirus tingimata surmav. Kui Inglismaale ehitati esimesed raudteed, esildas keegi tuntud poliitikategelane parlamendile seaduseelnõu

**ehitada mõlemale poole raudteed
kõrged tarad,**

kuna rong muidu võiks ehmatada lehma, mis oleks kahjustanud üldist piimatoodangut!

Alles 40 aastat tagasi kirjutas inglise sõjaministeeriumi ametnik, et traadita telegraafi kasutamine on sõjaasjanduses võimatu, ning 90 aasta eest leidis tuntud õpetlane ja riigimees, et see on hull, kes mõtleb, et Londonit saab valgustada „põleva õhuga“.

Praegu näib meile niisama fantastisena planeetidevahelise lennuühenduse võimalus.

Kuid „Briti planeetidevahelise liikluse ühing“ suhtub küsimusele väga tõsiselt. Juba on valmis mudelid, mis täpsuseni jäljendavad tulevase planeetidevahelise õhulaevu. Prof. Low' arvates on lennuühendus kuuga täiesti võimalik. Tarvis on ainult vastavaid lennukeid. Katsed „rakettlennukitega“ on tõestanud idee praktilist teostatavust. Kui „rakettlennukid“ on seni tõusnud ainult mõne kilomeetri kõrgusele, siis oleneb see vaid mudelite väiksusest, mis takistas kaasa võtmast suuremat kütteenite hulka.

Lennuks kuule on tarvis väga suurt aparati, mis suudaks mahutada vajali-

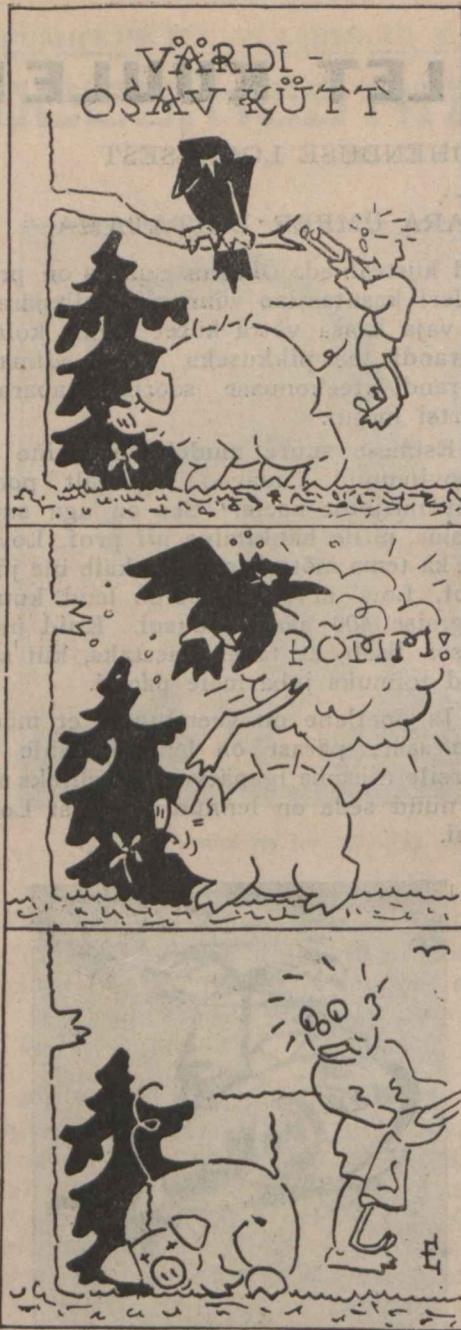
kud kütteenite. Õhutus ruumis on propelleri kasutamine võimatu. Sellepärast on vaja kaasa võtta kütet ainult kolmveerandi tee pikkuseks, kuna viimase veerandi teekonnast sooritab aparaat inertsiga jõul.

Esimese suure mudeli ehitamine ja proovilennud nõuavad vähemalt poolteist miljonit naela. See on aga suur summa, mille hankimine nii prof. Low' kui ka tema mõttekaaslastel käib üle jõu. Prof. Low' arvates teostub lend kuule järgmise 400 aasta jooksul. Kuid professor lisab, et ta ei imestaks, kui see lend toimuks juba meie päevil.

Ja õpetlane on veendunud, et mõne saja aasta pärast on lennud kuule ja Marsile niisama igapäevaseks nähteks nagu nüüd seda on lennud Pariisist Londoni.

Üks tuleviku liiklemisvahendeid, mis on kodus nii maal, merel kui õhus

POISTE RIVILAUL

K. Maid

Tara-pamp-pamp! Tara-pamm!
 Parem! Vasak! Otse — samm!
 Käigul poistel rinnad ees,
 higi voolab otsaeest.
 Seljad sirgu! Otse — vaat!
 Takti hoiab trummi-saat.
 Kus ka lähme — Vabaks tee!
 Läbi pori, läbi vee.

Kuuekümnne aasta eest Leipzigis surnud väga viljakas kirjanik August Schrader kasutas oma romaanide kirjutamisel omapäraselt tehnilist abivahendit, mille leiutamine kuulub mitte vähem viljakale prantsuse kirjanikule, tuntud röövliromaanide-autorile Ponson du Terrail'le. Nimelt seisis Schraderi kirjutuslaua alati teatud arv väikesi, riietatud tinakujusid, mis kehastasid kuningaid ja talupoegi, printsesse ja teenreid, roimareid ja aumehi jne., nagu ta neid just oma töö juures vajas. Kui siis romaanis mõni isik suri, rändas seda isikut kehastav kujukirjutuslaua teatud sahtlisse — „surnukambrisse“. Teise sahtlisse sattusid nende isikute kehastajad, kelle kohalviibimine ainult mõnes stseenis oli üleliigne, näiteks: nad olid ära reisinud, vangi sattunud või muidu ajutiseks tegevusväljalt kadunud. Kui siis paras ja põnev moment saabus, tõi kirjanik ühe või teise kujukirjutuslause sahtlist lauale, et ta saaks romaanis edasi esineda.

Vaatamata neile tehnilisile abivahenditele, juhtus siiski kirjanikul mõningaid väikesi vigu, ja mõni kujukirjutus sattus „surnukambri“ asemel kõrvalsahtlisse. Ja nii juhtus siis näiteks, et isik, kes kolmandas päätükis juba surnud oli, sukeldus äkisti kahekümnendas päätükis uuesti esile!..

Tasem samm! Paigal — marss!
 Siis vaid jälle: Otse — marss!
 Kõrvus tuulte võimas hulg,
 kärmas iga poiss kui sulg.
 Käsku täidab igamees,
 püüab teisest olla ees.
 Täpsus, kiirus, käsutäit —
 silmis vaimustuse läit.

Laulud lahti. Avat suud,
 kuulutama jäävad puud.
 „Süda tuksub tuks, tuks, tuks,
 mine lahti uks, uks, uks,
 et me lähme Mallega
 saarde kalu püüdema,
 hopsassa Mallega,
 saarde kalu püüdema.“
 Platsil käidud jälle tuur,
 saabund lõunavahe suur.
 Kodus ootab ema vend,
 kooliõuelt algab lend.
 Minnaks koju, otse samm.
 Tara-pamp-pamp! Tara-pamm!

ME SUUREGA OMA SUUREGA

Helin Leede, 16 a.
Narva

Sügisõhtul soos

*Soo, ääretu vaip pehmest samblast
ja kuremarjust, mis kui veri
on tilgutet valuvast hurmast.
Soo, ääretu, tardunud meri.*

*Õhtupäike nii kuldne suudleb sood,
kauguses laugaste sülest kerkib udu,
elustuvad taas ammu-unustud lood;
retkele öisele valmistub madu.*

*Eha verevad kiired nad kallavad
soo luitunud pinnale kulda.
Kõik lehed kui pronksitud läigivad, —
rahu otsatu täidab mu rinda!*

Karl Nimvals, 14 a., Aa

REIS MEREL

„Eedi, läheme merele võrke viima!“ hüüdis vend ühel päälõunal, kuigi ilm oli juba tormiseks muutunud ja taevast pilves. Kiiresti otsisime võrgud üles, mille vend eelmisel õhtul oli hooletult nurka visanud. Tegin talle pääpesu, aga mis see enam aitas. Tormasime randa mootorpaadi juurde ja seadsime ta sõiduvalmis. Nimelt tohtisime meie teda ilma isa loata vabalt võrkude merre viimiseks kasutada, kuna vend oli mootori käsitamise kunstis niivõrd vilunud, et isa usaldas teda.

Lükkasime paadi ühisel nõul ja jõul vette. Vend asus kabiini, täites mootorijuhi kohuseid, kuna mina jäin mõlaga õiget suunda hoidma. Varsti hakkasid masinaruumist kostma tumedad paugud, mis tunnistasid, et mootor töötab. Juba paistsid eemal võrgukupud. Kuid siis sündis midagi ootamatut. Ilm, mis seni kuidagi rahuldav oli olnud, muutus äkki möirgavaks maruks. Taevast tumenes, tumenes veelgi mustemaks ja peagi oli ta muutunud hirmsaks kolletiseks, kes kohutava pilguga alla maa peale vaatas. Määratud veevood tulid

L. laksudes põhja poolt. Meri võbises ja värises. Juba puudutasid marulisi laineid esimesed vihmapiisad. Kõik keerles silmade ees.

Olime kaotanud möllus õige kursi ega teadnud, mis ette võtta. Südamesse asus hirm. Kuigi olime tihti merel käinud, polnud me kunagi ennem säärase tormi käes viibinud. Äkki — mootor seisab! Jooksin kajutisse. Vend seisib õnnetu näoga mootori juures ja raputas pääd. Vaatasin ka omakorda järele: bensiin otsas. Mis nüüd? Üksinda vägevate merelainete võimuses, toiduta? Selle ühe öö võime olla ilma, aga mis saab homme... See küsimus kipitas keelele.

Pikkamisi oli ilm veidi selginud ja torm vaiksemaks jäänud. Päikese nõrk valguskumagi paistis pilvede vahelt. Märkasin, et oli õhtu. Võtsime aerud, püüdsime sõuda... midagi. Torm möllas edasi, kuid mitte enam nii tugeva jõuga. Pingutasime edasi vahuharjade vahel, kuid suure töö tulemuseks oli see, et saime edasi vaid paar-kolm meetrit ja sedagi tuule soodustusel.

Mis ütlevad kodused? — Lasksime lendu võimsa hädakisa. Vastuseks oli aga tuule kaeblik kohin. Heitsime paadi ankrusse, mis meil oli õnneks kaasas.

Järg lk. 6

O. K. Peltser

L.

Sügislaps

*Sina — kes vihmade valanguis,
tormide, rajude palanguis,
endale kodu sünge loond,
varjupaikade võlu toond.*

*Sina — kes viljaväljadel valla,
asud varmaste auna alla.
Vihma rooste-seense eest varju,
et külmalaps ei kannata, harju.*

*Sina — kes näljan karja hoides,
külma sügiskuud võides,
endale sügise saand emaks,
sügislapse armastaja temaks.*

Olime väsinud. Seisime nagu rändlinnud, kes on tulnud laeva pardale puhkama. — Siin on nüüd need suured eesmärgid saada merimeheks, heidelda muutliku merega, elada nagu eskimo öid merel... näha kaugeid randu ja mere-sid...

Pimenes, ainult salalikud lained viilistasid koos tuulega oma võidulaulu paadi küljelaudade all. Jah, on see elu.. Kiiresti pugesime kajutisse, lüües vägevaid valsse selle esemega, mida nimetatakse „nutupilliks“. Õnneks olid meil kaasas tikud ja mõned rasvajupid. Need sulatasime kokku ja saime nõnda toreda küünla. Õnneks leidsime akna kõrvalt riulilt ka kuivatatud kalu ja leiba. Need olid isal alati merel kaasas, kuid värsket vett polnud kusagilt saada. Väljas valitseva pimeduse ja tuulega oli meie kõrv juba harjunud. Vend oli sellest eskimo elust päris vaimustatudki, minus pesitses mingi kartusetont. Suurest väsimusest vajasime... Äkki hakkas paat kõikuma. Avasin silmad. Päikesed kuldpunased kiired teretasid mind, lüües läikesse särava veepinna. Vend magas ikka veel. Tuttav hääl hüüdis mind. „Isa!“ kargasin talle vastu. Isa näole löi lai muie.

KIRJAKAST

R. Ingeland — Suur mure; **K. Raig** — Laupäev (võib-olla, kärbitult); **Ilme Ivand** — Muri kaalul; **H. Juhkam** — Kiini!; **Ü. Tuur** — Oravajaht (vaatame veel?); **E. Kirss** — Sügis-mets; **B. Jaanikson** — Kaasik kevadel (jääb järge ja kevadet ootama); **A. Koplivee** — Äpardunud mardiskäik — JAA!

E. Kirss — Karjapäev; **R. Ingeland** — Sügis; **K. Raig** — joonis, Maamees; **R. Ingeland** — Nõrgalehed; **R. Veene** — Suve südamest; **Ü. Tuur** — joonis; **Maimu Tuur** — Esimene lumi; **K. Luuk** — Mälestus, Sügis, joonis; **B. Jaanikson** — Mälestus koduküllast; **Ain Reinla** — Töötasin traktoriga; **Emma Saarelind** — Kartulivõtt; **E. Jaagus** — Narva-Jõesuu, Toidust — EI!

ARVUSTUSI

Olen lugenud:

R. Jürisson, 14 a., Randvere

A.

Rudyard Kipling'i

„JULGED MERIMEHED“

Inglise kirjanik Rudyard Kipling'i sulest on ilmunud rida huvitavaid ja humoorikaid romaane. Ja kes ei tunneks siis meist „Džungli raamatust“ esinenud Movglit või Keetathi?

Kahtlemata kuulub ka ta romaan „Julged merimehed“, mis „Looduse“ kuldraamatuna ilmunud, huviküllasemate ja seiklusrikkamate lugemispalade sarja.

Romaani tegevuskohaks on Suured Madalikud — meri, kuhu kalurid on tulnud pikemaks ajaks kalastama. Suurte Madalike juurest käib ka laevasõiduliini läbi ja kord, kui ookeanihiiglane jälle on teel Ameerikast Euroopasse, sõidab reisijate hulgas ka kellegi ameerika miljonäri abikaasa oma 15-aastase poja Arveyga Euroopasse tervist parandama.

Arvey miljonäri ainsa pojana on hellitatud memmepojuke ja saab isalt kuus 200 dollarit taskuraha. Laevas on ta üks „soovimatuid külalisi“, saades hakkama mitmesuguste koerustükkidega. Mingil põhjusel kukub aga Arvey üle parda merre. Samal ajal on ka kalurite emalaevalt „Siin me oleme!“ mehed juldadega kalu õngitsemas ja üks julla päästabki Arvey.

„Siin me oleme“ pardal toibudes on poiss vihane ja käsutab, et teda isa juurde viidaks. Sõimab laeva ja selle meeskonda, ning teeb seda kõike kapteni ees. Kapteni poeg Dan hoiatab teda küll, aga sellest hoolimata rüskab Arvey edasi. Vastuseks saab ta kaptenilt rusikaga vastu nina, nii et nina verd jooksmata hakkab ja poiss minestub.

Sellest päevast päle ei ole Arvey enam nii kangekaelne ja talle õpetatakse meeskonna poolt sõlmed ja kõied kõik selgeks. Vastasel korral saab ta „kõie otsa“. Ka tuleb Arveyl teha igapäev rasket tööd, küll jullasid puhastada, kalu soolata, valvel olla jne. Algul on see talle raske ja võtab käed tuliseks, viimaks siiski harjub. Daniga saavad nad sõpradeks.

Kalurite elu läheb nüüd argipäevast rada edasi. Sügisel, kui kogu kalalaevastik jälle kokku tuleb ja koos kalastama minnakse, siis tekib koguni võistlus — kelle kõige enam sool otsa saab. Võistluses tuleb „Siin me oleme“ esikohale ja seda pühitsetakse omapärase traditsiooniga: Laevad koonduvad kahte ritta ja võitja sõidab laevade vahelt lippude masti heiskamise ja hurraa hüüete saatel läbi, koju — Los-Angelsi! „Siin me oleme“ kapten Arveyd miljonäriale „üle andes“ saab miljonäriega sõbraks ja see lubab Dani kaugesõidu kapteniks koolitada.

Romaan on läbi põimitud huumoriga ja lugeja elab sündmused südamest kõik kaasa! Muide on teos tõepõhjal kirjutatud ja annab meile algupärase ülevaate kalurite igapäevasest raskest tööst. Sellest hoolimata on kalurid alati rõõmsad ja „lõõvad“ laulu.

Romaan näitab kujukalt, kuidas lodevast poisist tehakse mees ja mida kõiki õpetab karm loodus ja elu.

AGU-PEERNA

Värdis kruvi:

TERVES KEHAS TERVE VAIM

Siiani õpetaja ike imestas, et miks Värdis pää matemaatikat „ei jaga“ ja ajaloo on tal kõik segi nagu suled tuules. Kusti jällegi arvas, et mul üks kruvi, tead, mis teisi kinni hoiab, olevat — khm-m — ära kadunud või sedasi. Nojah, näinud ma seda ei ole — ega teadnud vastata kah. Tädi arvates ma olin aga veel „latseke“. Seda auhaavamist ehk duelli aga ei kannatanud minu poolpikad püksid, mis üsna murelikult on „pooles vardas“ — nagu ütleb ikka see Kusti. Aga nüüd ma tean, miks minu arvates vahel $2 \cdot 2 = 4$, kuigi see hoopis pidavat olema 5 (või oli see siiski ümberpöördukt?). Ma pole terve ja selles see asi seisabki!

Ükspäev õpetaja ütles võimlemistunnis, et tehku me aga sporti ja spurti, karaku kuuli ja jooksku kaugust, küll siis tuleb tervis ja — *terves kehas ongi terve vaim!* „Siin see knihv ongi!“ taipasin.

Otsustasime Eediga kohe kõvasti sportima ja oma tervist proovima hakata. Pärast lõunat, kui kodurahvas oli põllul kartuleid võtmas, tuli Eedi minu poole ja siis meie olimpia algas. Rehavartest tegime endale toredad odad, pilidusime neid, nii et tükid taga. Kerisekividest saime hääd kuulid. Otsisime ikka ümmargusemaid ja nii kandsime terve saunaahju õuele. Kuuli tõukasime niikaua kui terve õu oli kive täis loobitud ja meie riided ja näod olid nõgised, et oi-oi! Siis otsustasime spurtida poe juurde ja tagasi koju — saab oma paar vene versta ära. Esteks ma arvasin, et kes ees, see mees ja panin kõvad trukid pääle. Poeni jõudsin veel

kuidagi, siis kukkusin kraavipervele ja lõõtsutasin nagu oleksin ma tervet maailma tahtnud sisse hingata. Poemes naeris, kui Eedi pärale jõudis ja siis jälle tagasi pöördus. Lonkisin talle järele. Arvasin, et mul on roided nõrgad, pole hääd hingamist, aga Eedi arvas hoopis, et inimene hingab maksaga. No see pole õigus, ma ju tean! Siis otsustasime ka maadelda. Selles olime ikka tugevad küll, kasvõi kuldmedaalje mehed! Eedi pihustas minu särki narmasteks ja mulle jäi pihku juuksetutt — ei tea ainult, kas oli see minu või tema oma, kes seda võistlushoos märkas!

Aga ikka ei saanud me veel õiget sotti, mis meil just viga on, keha ikka nagu terve, pole siis vaimulgi viga. Äkki tuli mul hääd mõte: tarvis poksi proovida! Ühisel nõul me ajasime vana oina laudast välja ja siis läks lahti. Varsti panigi ta meid ööbikuid kuulama. Ärkasime valutava päega ja siniste muhkudega, kõrvus kohises ja jalad ei kuulunud sõna.

Teadsime nüüd, kus viga. Meie pääd pole sugugi kõvad nagu õpetaja arvab, vaid liigagi pehmed. Hakka-me vist Eediga võtma poksikursusi — meil ju treener laudas!

Õnnelik Värdis-poju.

JALGRATAS

„Õpilaslehe“ aastatellijaille!

- Pikendage oma tellimine
- Tooge juurde uusi sõpru
- Tellige „Õpilasleht“ rühmade viisi

TEISI VÄÄRTUSLIKKE PREEMIAID!

tega maha kõmmutasid varanduste pärast, mille väärtus seisis ainult nende eneste mõttekujutuses.

Kuna kõik kullapalavikust vallutatud tarvitasid toitu, seisid juust, aiavili ja liha hääs hinnas ja Josephin leidis kergesti ostjaid oma töoviljale. Tal oli juba hää summake raha kogutud, kui juhtus katastroof — kord aastal, mil vihma oli rohkem sadanud kui tavalisti.

Kord kenal päälelõunal, kui isa metsa oli läinud tammepakke raiuma ja ema kõige rahulikumas meeleolus pesu kuuva riputas, vaatas poeg Luc kaugusse ja nägi midagi, mis äratas tema uudishimu. Kõrgelt künkalt liikus allapoole mingi särav triip, läikiv, nagu oja hommikupäikeses, kiirelt ja voolates nagu vesi. Triip tuli allapoole, valgus laiali ja moodustas virvendava pinna. Luc hüüdis ema ja näitas talle huvitava nähtust. Silmi käega päikese eest kaitstes vaatas ema näidatud suunas.

„Issand taevas! Uputus! Ja isa on all metsas!“

See oli tõesti uputus, päris isesugune uputus aga. Sagedate sadude tagajärjel olid veed tõusnud ojades ja kahes, teineteisega ühendatud järves, veed murdsid läbi kullakaevajate poolt hooletult tehtud tammid ja mullavalli järvede sāngi ning kullavälja vahel, nõnda et

vesi metsiku voona alla põldudele hakkas valguma.

Otsustavalt ütles naine:

„Ruttu! Ma lähen kutsun isa! Tuleme mõlemad tema hobuse seljas tagasi, sina jääd siia!“

Ta ei kartnud Luci pärast. Talu asus vähe kõrgemal ja näis temale täiesti kindel olevat. Kuna hobused vähe maad eemal karjas olid, ei tahtnud ta enam aega kaotada nende järele minemisega, vaid kaalus mõttes, et ta kohe minema hakates rutem kohale saab.

Ta läks ja Luc ei näinud teda enam. Ta ei tundnud siinset maastikku ega aimanud, et kõige lühem tee, mida ta kavatses minna, oli ühtlasi ka kõige hädaohtlikum, kuna ta viis läbi oru. Vesi jõudis temale ette; alguses arvas ta jala läbi minna võivat, uputus aga oli liiga järsk ja vesi kerkis ootamatult kiiresti; viissada sammu eemale jõudnud majast, kiskusid vihased vood tema kaasa. Ta hukkus... Luc kuulis tema kohutavat hädakisa ja aimas, et midagi hirmsat peab sündinud olema... Hirmul vaatas ta läikivat veehulka, mis voolas alla orgu.

Metsas oli Josephin tähelepanelikuks saanud oma hobuse rahutuse pärast. Vahetpidamata norskas ja hirnus loom, pääd ikka ühele poole keerates. Mees jättis oma kirve puusse, hüppas hobuse selga, et metsast välja sõita. Vaevalt jõudis ta metsaservale, kui ta nägi, mis sündimas. Ta jõudis välja samal hetkel, kui kohutav õnnetus naisega juhtus, ta surmahirmus karjatas ja veneelu sattus. Pööraselt joostes tuli hobune vee juurde, mis varsti temale ulatas kõhuni, mispääle ta keeldus edasi minemast. Mees nägi veel eemalt, kuidas tema naine voogudes heitles; tegevuseta oli ta sunnitud päält vaatama tema hukkumist, sest see koht oli madal, vesi tõusis silmnähtavalt. Õnnetu naine kanti metsikute voogude poolt alla, päästmine oli võimatu. Josephin karjus, hädaldas, sõimas end argpüksiks, näruks, kuna ta ei osanud ujuda ja ükski päästmisele ei tohtinud rutata, hobune aga keeldus edasi minemast. Mees oleks peagu ise surma läinud, kui mitte äkki mõte tema pääs poleks välgatanud:

„Luc!“

Silmapilk keeras ta hobuse ümber ja kihutas talu poole. Hobune tundis pääsemist, kuulas sõna ja jooksis meeletult.

Õuele jõudes nägi Josephin vee juba kerkinud olevat kõrgustiku jalale, millel asus talu. Ema oli eksinud, arvates talu kaitstud olevat uputuse eest. Põgeneda polnud enam võimalik. Siin pidid nad ootama oma saatust.

Tormiliselt haaras isa poja oma käte vahele. Luc küsis ema, isa aga käskis teda vaikida ja heidutatud poiss ei julgenud enam küsida. Kõik, mis nüüd tehti, sündis tummalt. Vesi kerkis aina, kaks järve kallasisid oma veed madalamal olevatele väljadele. Talu õu seisis juba vee all. Majal oli pääle alumise korra ainult veel lakk. Lühikese aja kestes oli vesi tõusnud katuse ääreni. Josephin aitas Luci katusele. Säält nägid nad, et vesi ikka veel oli tõusmas.

Niikaugele kui ulatas silm, levis järvi; põllud olid kadunud, kari uputatud. Ainult puude ladvad metsas ulatasid veel veest välja. Ikka veel ker-

kis vesi. Metsiku vihaga, kokkusurutud suul tegutses Josephin. Ta võttis pika ridva ja kaks nõõri. Ta ise oli valmis surema, Luc aga pidi päästetama. Mehele näis, et ta seega lepitas oma süüdi tema ema ees, kelle ta tegevuseta laskis hukkuda. Jean pani ridva korstna najale ja sidus ta sinna nõõriga kinni. Nagu mast, seisis see liikumatult seal püsti. Siis võttis mees Luci õlgadele ja ronis temaga masti mööda üles. Selle otsani jõudnud, sidus ta enese kinni, haaras siis kätega ridvast kinni, veendunud, et ta on teinud kõik Luci päästmiseks ja tema kõrgele asetanud. Ta oli teinud, mis tema võimuses ja ootas nüüd liikumatult, suletud silmil. Ta tundis, kuidas vesi puutus tema põlvi, üles ronis mööda sääri ja puusi niisutas... Ta luges mõttes kõik oma õnnetu naise palved ja palus andeks, et ta teda mitte ei suutnud päästa. Ta töötas naisele häämeelega surra, kui ta ainult suudaks päästa poja.

Järg lk. 10

FOTOKURSUS 3

11 (68)

raadiga teostatav ilma perspektiivi vigadeta. Et vigu vältida, püütagu võtte teha:

- 1) kaugelt (mida kaugemalt, seda vähem vigu);
- 2) aparaat hoitagu hästi rist- ja püstloodis.

Kui võetakse plaataparaadiga, millel aparaadi hoidelaud on ülesalla nihutatav, siis kõrgete hoonete puhul (kirikud, tornid jne.) tuleb objektiiv nihutada võimalikult üles, aparaat aga peab jääma loodi (vaata joon. a).

Valguse valiku suhtes maksab ehitiste pildistamisel kõik varem öeldu.

Motiivi valiku juures ärge hakatagu pildistama ehitise esikülge, nagu seda sageli isegi teevad kutselised fotograafid. Nii-sugused frondi pildid on harilikult lamedad ja vaatamiseks igavad. — Ehitiste pildistamisel võetagu endale põhimõtteks, et võttes oleks nähtavad ehitise kõik mõõted, s. o. pikkus, laius, kõrgus. Ehitiste pildistamisel ka-

8 (65)

1—2 sek. piires. Pikem säritlus võib väsitada võetavat nägu, see ei püsi nii kaua paigal ja vähemgi liigutus rikub meie kavatsetud „ilusat töö“.

Momentvõtted on portree võtmisel täiesti mõeldavad ja isegi soovitatavad, kuna sel juhul võetav nägu saab tabatud ilma pingutusteta, ning on kõigiti loomulik. Tänapäev harustab portreelikidest kõige enam rinna- ehk näopilti, kuna tagaplaanile on jäänud ülenivõtted. Leerilapsed ja pruutpaarid esinevad nüüd veel üleni pildis.

Pildipinda ei maksa koormata üleliigselt tagaselja kribukrabuga ja lisa esemetega. — Paremini on, kui tagapõhi poleks heledam näost. Pildi motiivi võiks lubada vahest harva lilli või raamatut. Tuntud on ju ka lugemise asendis pildistamine.

Kõigile ja üldiselt sobivaid juhendeid siin anda on siiski võimatu, sest see kõik nõuab harjumust ja maitset. Maitse

Vesi kerkis veelgi, niisutas tema kaela ja siis suud. Mehel jätkus julgust end mitte kaitsta vee vastu, et mitte laps ei kaotaks tuge jalgade all. Kangelaslikult ootas ta surma. Ja kui vesi üle tema suletud silmade oli kerkinud, jäi tõusmine seisma...

Kaksteist tundi hiljem, kui paat mööda sõitis — erakorraline juhus siinses metsikus, üksildases kohas — leidsid tema seesolijad minestanud, pooltardunud lapse, kes aga veel elas. Nad katsusid ka elustada isa, kuid tagajärjeta. Tema käed olid niivõrd kramplikult kinni ridva ümber, et mingi võim neid säält ei suutnud lahti tõmmata. Ritv raiuti puruks, tükk jäi tema käte vahele ja nii maeti ta.

Luc kasvas meheks. Isa kogutud raha sai temale elu aluseks. Kunagi aga ei nähtud teda nõrgana. Isa raudne tahtejõud ergutas teda igalpool ja puhul särava eeskujuna.

Sädala tähtsamat

Paanika Ameerikas!? Columbia ringhäälingu kuuldemäng H. Wells'i „Maailmade sõja“ järgi, kus kohanimedeks tarvitati kohalikke linnu jne., tekitas ameeriklaste hulgas tõelise meelethu kahuhirmu, mis nõudis hulga inimohvreid.

Pärnu Suursild avati President K. Pätsi poolt. Avamisel viibis 18 000 inimest. Silla ehituskulud tõusevad kr. 1 500 000.—

Kooliraadio. Neljapäeval, 10. novembril, kella 12.00—12.40. Borneo. Kuuldepilte elust Borneo saarel. Mayn-Reidi jutustuse järgi kuuldepiltideks seadnud A. Üksip.

Teisipäeval, 15. novembril, kella 13.00—13.30. Snow White the Seven Dwarfs. (Lumivalgeke ja seitse härjapõlvlast). Muinasjutuainetel kuuldemänguks seadnud õpetaja J. Varriste. Korraldaja: Riiklik Kolledž.

Hollandi maleturniirili mängis meie suurmeister P. Keres viiki end. maailmameistri dr. Euwega. Venelane Botvinnik kaotas üllatuslikult Fine'ile. Teatavasti lubas male maailmameister dr. Aljechin selle turniiri võitjaga mängida tiitlimatši. Järg lk. 13

9 (66)

üle aga harilikult ei vaielda. Nii siis, pildistagem nägusid ja saagem sel alal kunstnikeks, siis on võidetud fotospordi raskeim alal

GRUPIVÕTTEST

Kui pildil esineb kaks või enam inimest, siis nimetame sellist võtet grupivõtteks.

Ilu ja harmoonilise valguse otsimine on raskuseks portreevõttes, grupivõttes on raskuspunkt grupi ülesseades ja kooskõlastamises. Siin tuleb tähelepanna:

- 1) kasvude kontrastid (pikk ja lühike kõrvuti) tulevad kaotada;
- 2) isikute vahed enamvähem ühtlustada;
- 3) keegi ei tohi teist varjata;
- 4) isikute silmavaated kooskõlastada.

Enne võtmist on soovitatav suunata grupi vaadet nii, et parem tiib suunab pilgud aparaadi vasaknurka, vasak — paremnurka

10 (67)

ja kesk osa otse aparaadi objektiivile.

Valgustuse valiku reeglid on grupivõtete juures samad, mis portree juureski. Aga tähelepanu! **Kõik enne võtmist põhjalikult ja külmavereliselt kontrollida**, et ei juhtuks mingit viiperust.

Grupivõtet, mis tahetakse teha gruppi rivistamata (töö, tegevus, mängud jne.) tuleb püüda tabada momendis, kus kõik on normaalses tegevuses. Tegevuseks seatud poosid on sageli väga koomilised ja otsitud. Säriaeg grupivõtte juhul olgu võimalikult lühike — $\frac{1}{25}$ — $\frac{1}{5}$ sek., sest juba ühe isiku liigutamine rikub kogu pildi. Muidugi valitagu säriaeg nii, nagu lubavad seda olud.

ARHITEKTUURVÕTTEST

Fotosportlastele hoiatuseks olgu siinkohal öeldud, et ehitiste pildistamine, (eriti suurte ja kõrgete hoonete) pole amatöör-apa-

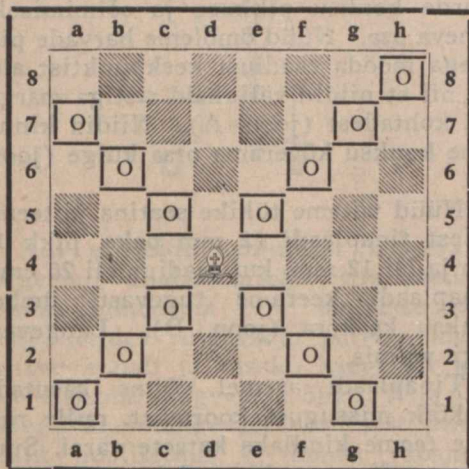
64 ruutu

MALE 6

kalduda värvist, millel ta seisab. Te teate, et mõlemil — nii mustadel kui ka valgetel, seisab üks oda mustal, teine valgel väljal. Need odad, mis seisavad mustadel väljadel, võivad liikuda ja lüüa ainult mustadel diagonaalväljadel, kuna aga odad, mis seisavad valgetel väljadel võivad liikumiseks ja löömiseks kasutada ainult valgeid diag.-välju. Joonisel 10

Mustad.

Joon. 10. Valged.

näete valget oda, mille algasukoht malendite malelauale seadmisel on c1, praegu asetsevat väljal d4. Missugustele väljadele ta säält võib astuda, seda tähistavate samal joonisel O-tähed. Oda sammud ei ole piiratud. Ta võib edasi astuda üks või mitu ruutu korraga. Kuid ta ei tohi hüpata üle teiste malendite, vaid võib liikuda ainult vabal teel. Lüüa võib oda samuti kui lipp ja vankergi ainult esimest malendit, mis seisab ta liikumisteel.

Märkige pliiatsiga joon. 10 oda teed, kui see asuks f5, e7 jne.

RATSU

Oleme jõudnud nüüd malendite vaatlemisega ratsuni, selle kõige kavalama ja salaliku mani maleväljal. Kui kõik teised malendid liiguvad ja tulistavad sirgjooneliselt ja maletajal on kerge neid jälgida, siis on ratsu oma hüpetega maletajale üheks kardetavamaks, kuna ta ootamatult tungib kallale säält, kus kõige vähem tead karta ohtu. Seepärast tuleb mängijal hoolega jälgida ratsu seisu. Ratsu on ainuke malenditest, kellel ei pruugi arvestada seda, kas ruutudel tema naabruses asetseb malendeid või mitte, kas tema väljapääsu tee on vaba või mitte, vaid ta lihtsalt „hüppab“ üle.

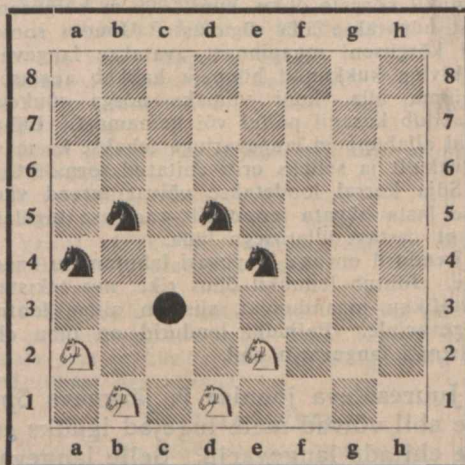
Joon. 10 näeme, et valge ratsu on oma algkohalt b1 hüpanud väljale c3, s. o. endisest

Nr. 7 lk. 11

asukohast vastandvärvi väljale (märgitud musta punktiga). Ta oleks samahästi võinud hüpata b1-lt kas a3-le või d2-le.

Vaatleme nüüd edasi, missugustele väljadele võiks ratsu hüpata siis c3-lt. Nagu näeme joon. 10, on kõik ruudud, kuhu ratsu võib hüpata c3-lt, märkitud ratsu kujudega, ratsu seisukoht c3 on märkitud aga musta punktiga.

Mustad.

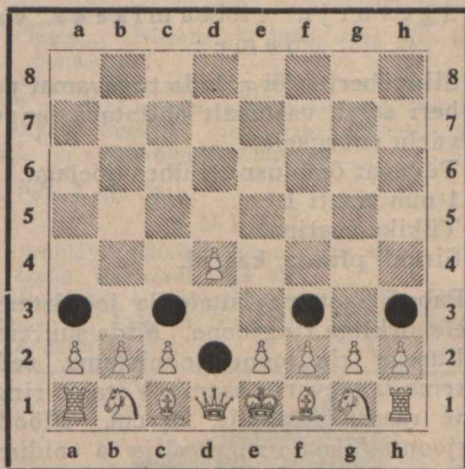

Joon. 11. Valged.

Nii avaneb ratsule hüppamiseks 8 võimalust — ta võib hüpata c3-lt b1-le, d1, a2, e2, a4, e4, b5 või d5.

Joon. 11 näeme, et valged on alustanud mängu etturiga lipu eest.

Mustad.

Joon. 12. Valged.

Selle seisu juures pääseb taguritest, kes liiguvad sirgjooneliselt, välja tulema ainult lipp d1, oda c1 ja kuningas e1, kuna kõik teised

A. Kajassaar

● MUDEL-LANGEVARI ●

„Õpilaslente“ lugejad on kindlasti kuulnud, et mitmel maal, eriti Venemaal, harrastatakse massiliselt langevarju-sporti. Selleks tõustakse lennukil kõrgele õhku, kuni 5000 m kõrguseni, kust hüpatakse alla sügavusse. Jõudes soovitud kõrguseni maapinnast avatakse langevari ja kivina kukkunud hüppaja hakkab aeglaselt hõljuma alla, kuni viimaks nõrga tõukega maandub kusagil põllul või heinamaal. Lühemaid allahüppeid langevarjuga tehakse ka mäenõlvakuult ja selleks eriti ehitatud tornidest.

Sõja korral loodetakse võivat terved väeosad lasta hüpata lennukelt vaenlase tagalasse, et vastast üllatusega lüüa.

Lenduril on aga langevari lahutamatu kaaslane. Juhtub lennukil õhus rike, mis takistab korralikku maandumist, siis on ainus lootus langevarjule. Paljudki lendurid on oma elu päästnud langevarju abil.

Juuresoleva joonise ja järgneva õpetuse abil võivad meie lugejad igäiks endale ehitada langevarju. Selle langevarjuga ei saa küll ehitaja ise teha hüppeid sügavusse, kuid nukk maandub sellega päris korralikult. Ka võib sarnaseid langevarje saata üles möödunud kevadel kirjeldatud „lohesulase“ abil (vt. „Õpilaslent“ nr. 29/30 — 1938).

Langevarju ehitamiseks vajame:

1. Siidpaberit, või mõnda tugevamat paberi sorti, vastavalt ehitatava langevarju suurusele.
2. Tugevat õmblusniiti ühes nõelaga.
3. 1 mm traati 1 cm.
4. Tükike seatina.
5. Sirkel, pliats, käärid.

Paberi laotame lauale ja joonistame sellele sirkliga ringjoone. Mida suurema raadiusega ringjoone joonistame, seda suurema langevarju saame. Võtame ringjoone raadiuseks näit. 20 cm. Mööda ringjoont lõikame ringi välja ja voldime kokku mööda raadiusi nii, et murdekohad oleksid keskel vastamisi (joon. A). Kõige väiksem voltide arv oleks 2 (nelja kandnööriaga langevari). Parem langevari va-

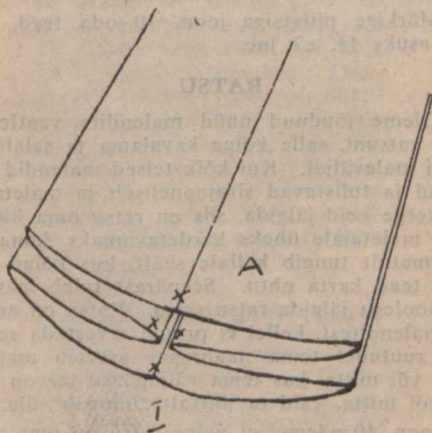
jab aga rohkem volte. Paber kokkuvolditud, jätame ta esialgu kõrvale.

Järgnevalt teeme traadist rõnga ja konksu (joon. B ja C). Rõnga külge kinnitame silmusega paraja arvu niite (voltide arv + 2). Niitide pikkuseks võtame kahekordse raadiuse pikkuse, lisades juurde konksu pikkuse ja sõlmimiseks mineva osa. Nüüd õmbleme harvade pistetega mööda raadiusi keskpunktist alates, nii et niidid väljuksid ristiga märgitud kohtadest (joon. A). Niidid kinnitame konksu kõverama otsa külge (joon. E).

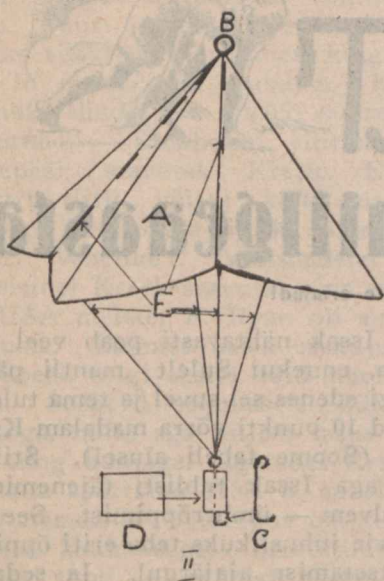
Nüüd võtame tükike seatina ja teeme sellest tinaplaadi (2 mm paks, pikk 15 mm ja lai 12 mm, kui raadius oli 20 cm). Tinaplaadi keerame tugevasti ümber konksu keskosa (joon. D). Langevari ongi valmis.

Tinaplaadi asemel võime kasutada ükskõik missugust koormust, mille raskuse teeme kindlaks katsete varal. Suurema raadiusega ehitatud langevari kannab raskemat koormat.

Lastes langevarju kõrgemalt kohalt alla, avaneb langevari ja liugleb aeglaselt alla. Joonisel I on langevari kokku volditud, joonisel II sama langevari liuglemisel. Joonisel on kujutatud lihtsaim, vähima arvu voltidega langevari. Iga chitaja tehku volte vastavalt soovile.

I

AGU PEERNA

K. Raig, Vastse-Kuuste N.

MIKS VELLO NUTTIS?

Vello tuleb tuppa ja nutab.

Ema: „Velloke, miks sa nutad?“ —

Vello: „Mul-mul oli 5 senti, aga ma kaotasin ta ära.“ —

Ema: „Ära nuta, pojake, säh, siin on sulle uus 5 senti.“

Kuid Vello nutab edasi.

Ema: „Miks sa siis veel nutad?“ —

Vello: „Oleks mul endine raha ka alles, siis oleks mul praegu 10 senti.“

Väike Kalle on külas oma vanaema juures, kes parajasti katkub kana. Poiss vaatab vanaemale otsa ja küsib: „Kas sa tal iga õhtu riided seljast ära võtad?“

USALDA ARSTI

Haige: „Oh, doktor! Ma tunnen end nii võrd halvasti, et ma kas või surmaksin enese.“

Arst (lohutavalt): „Jätke see minu hooleks, proua, jätke see minu hooleks!“

A. Koplivee, Paldiski N.

ÕUNASORDID

Õpetaja: „Ants, kas teie viljapuuaias kasvab palju õunapuid?“

Ants: „Jah, ikka kasvab! Kokku on õunapuid paarikümne ümber.“

Õpetaja: „Nimeta siis mõni oma aias kasvav õunasort!“

Ants: „Meie aias kasvavate õunasortide nimed on: mädanenud ja ussitanud ehk lehmade ja sigade õunasort ning mahakukkunud-, punane- ja söögikõlbulik õunasort.“

E. Pae, Keila-Ohtu N.

TURUL

Junnlane müünud Pärnu turul võid.

Ostja: Palju sul võid on?

Junnlane: Kodus oli ikka viis naela. Palju linnas on, seda ei tea. Siin tõmbab igauks ikka näpuga.

Kui ei leidu võimalust langevarju kõrgemalt allalaskmiseks, siis asetame konksu lamedama otsa ülemisse rõngasse, hoides langevarju parema käega konksu kohalt ja vasaku käega alt keskelt viskame langevarju õhku. Alla langes avaneb langevari iseenesest, peame ainult hoolitsema, et konks vabaneks kergesti rõngast (konks ei tohi olla liiga kõver).

NÄDALA-UUDISEID

Järg

Rakvere teatrimaja valmib. Aastaid pooleli seisnud Rakvere teatrimaja ehitustööid hakatakse lõpule viima. Töö lõpetamiseks tarvilikud summad on hangitud.

K. Tobias'e surmast 20 a. möödunud. 29. okt. 1918 suri meie kuulus helikunstnik ja Berliini kuningliku muusikaülikooli professor-eestlane Rud. Tobias, kelle surmast on möödunud nüüd 20 aastat.

Vaivaras mälestati Vabadussõja alguspäeva. Suureks rahvuslikuks pidupäevaks Ida-Virumaal kujunes Vabadussõja alguspäeva pühitsemine Vaivaras. Pidustusil viibisid ka paljud külalised teistest maakondadest ja linnadest. Õhtul korraldati efektsed sõjalised mängud, kus rekonstrueeriti tookordne lahingu olukord, millega algas meie Vabadussõda.

Eesti-Soome järjekordne koolikongress peetakse Tartus. Kongressist võtab osa 300—400 soome õpetajat ja umbes 500 eestlast.

Jõgeva sai elektri. Hiljuti toimus Jõgeval pidulik sündmus Ulila elektri linna valgustusvõrku laskmise näol. Seejuures lõpetas tegevuse linna oma elektrijaam.

Riia võitis males Tallinna. Riias toimunud maleturniiri Riia ja Tallinna maleseltside vahel võitis esimene 20,5 : 13,5.

SPORT

Kergejõustiku hiilgeaasta

Heited ja tõuked — eestlaste erialad!

Huvitav oli möödunud kergejõustikuhoogaeg. Algas ta väga vaikselt ja tagasihoidlikult. Ei olnud häid saavutusi ega palju võistlusi. Eelmise aasta tippmehed olid kehvas vormis või ei võistelnud üldse. Ainult mõned noored üllatasid: nii päälinna koolipoistest E. Pilliroog varakevadel ületas 1.86 ja E. Kleis kattis 100 m ajaga 11,2. Juba lehemehed ruttasid rääkima kergejõustiku kangumisest. Siis aga tuli nagu välk selgest taevast G. Sule odarekord — 75,93,5 m!, mida praegu peaaegu iga koolipoiss teab pääst. Eesti-Soome maavõistluse esimene päev oli „must“ — ebaõnnestumised aina kuhjusid sellele päevale. Publiku ja sportlaste tuju oli allpool nulli. Kuid järgnev päev seevastu kujunes üheks hiilgevamaks meie kergejõustiku ajaloo! Ja sellist vaheldusrikkust oli edaspidigi, kuigi rohkem oli hääd kui halba. Veel hilissügisel mitmed mehed olid hiilgevormis, püstitades isiklike tippsaavutusi, hooaja rekordmarke või Eesti rekordeid. Viimaseid individuaal-aladel langes üldse kaheksal alal: 800, 1000 ja 3000 m jooksus, 110 m tõkkejooksus, kolmikhüppes (kahel korral), teivashüppes (kahe mehe poolt), kuulitõukes ja odaviskes.

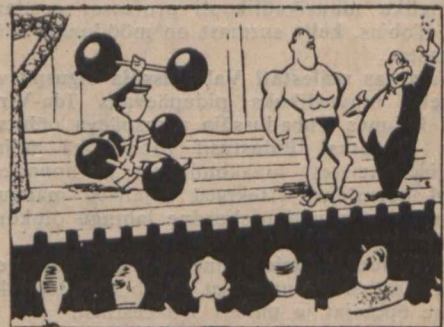
Neist viimane saavutus on meie kõigi aegade parim mark kergejõustikus (Soome tabeli järele 1142 punkti, Kreegi kuulirekord — 1053 p.) ja on maailmas kõigi aegade 3. tagajärg.

„Õpilaslehe“ lugejad teavad juba, et ühelgi rahvusel pääle soomlaste pole nii hääd rahvusrekordi odaviskes. G. Sule üldse oli tänavu stabiilsem. Kuna ta varemmail aastail oli üle 70 m saavutanud ainult kodumaal, siis tegi ta seda tänavu ka välisriikides võisteldes, ja seda korduvalt. Mäletame, et mullu lubas Sule visata sel hooajal üle 75 m. Nüüd on ta lunastanud lubaduse. Teine lubadus oli, et käesolev hooaeg jääb viimaseks. Kuid nüüd on Tokio asemel olümpiaad Helsingis ja seepärast tahab Sule veelgi võistelda. Sest tänavune rekord ei märgi veel Sule võimete piiri, vaid ta on suuteline seda juba järgneval hooajal ületama.

F. Issak nähtavasti peab veel kaua ootama, enne kui Sulelt „mantli pärib“. Temagi edenes sel suvel ja tema tulemus on vaid 10 punkti võrra madalam Kreegi omast (Soome tabeli alusel). Stiilselt vajab aga Issak tublisti täienemist, ja mis halvem — ümberõppimist. See võib tagajärje juhuseks teha eriti õppimise ja katsetamise ajajärgul. Ja seda oli märgata juba sellel hooajal Issaku juures. Pole siiski ime, kui Issak tuleval aastal lennutab oda üle 75 m. Füüsilisi võimeid tal igatahes selleks on ja küsimus seisab vaid õige stiili omandamises.

Teistest odameestest Mägi näib olevat saavutanud kõrgpunkti möödunud aastal. Uuteks 60-m. meesteks on J. Hallik ja J. Mustkivi. Eriti esimene on võimeline suuremaks arenguks, kuna Mustkivi on kasvuldasa väike. Kuid kogu maal on kasvamas uusi tugevakäelisi „piigipildujaid“.

SISSE KUKKUS!

Tsirkuses kavajuhataja:

— Ja nüüd, minu daamid ja härrad, esineb maailmakuulus meister Võimula, kus näete võib-olla uue elukutseliste maailma rekordi sündi!

KERGEJÕUSTIKU HILGEEASTA

Kreegil kevadel ei võtnud kuul vedu. Suuri-vaevu sai üle 15 m. Südasuveks siiski vorm paranes, kuigi lubatud 16 m oli visa saabuma. Kõikide rõõmuks sündis see (16.05) suures konkurentsisis — Stokholmi eliitmängudel. Vahepääl saavutas Kreek Euroopa meistri tiitli, võites kõiki paremaid Euroopa kuulitõukajaid, ka olümpiavõitjat H. Woellke't. Välismaistel võistlusreisidel Kreek saavutas aina esikohti. Ka USA meister F. Ryan oli sunnitud alistuma. Eelmise aasta eeskujul kaotas Kreek selgi aastal vaid ühel võistlusel. Seekord soomlasele Bärlundile 2 cm-ga, mille aga hiljem tasus korduvalt ning kuhjaga. Igatahes Kreek oli edukaim sportlane 1938. a. suvel.

Vanameister Viidingul oli tegemist tehnika kadumisega. Seetõttu ta polnud nii tubli kui eelmisel aastail. Tema 15.40 on siiski hää tulemus.

Kolmanda eestlasena jõudis üle 15 m koolipoiss M. Karelson (15.13), tänavu juhuslikult ideaalselt õnnestunud tõukele. Üldse Karelson saavutas oma parimad tulemused konkurentsilt võisteldes, kuid suuremas konkurentsisis tõukas ligi paar meetrit allapoole oma tippmarki. Ses mõttes oleks tal soovitatav rohkem tihedakonkurentsilist võistlust, suurvõistlusi. Et aga Karelson kasvult kuulub tavaliste surelikkude hulka, siis usume, et tal kuulitõukes maksimum on saavutatud. Edeneda võib ta aga teivas-hüppes.

Tuleval hoajal üle 15 m peaks jõudma järvalane A. Mahlstein, kelle tänavune parim on 14. 75. Kreek loodab tast isegi 16-m piiri ületajat. Teistel meestel oli palju õnne tippmargi püstitamisel. Nii Michelsonil, Õunapil ja teistel. 10 parema keskmine on tänavu rekordkõrgusel — 14.65,9.

Kettaheitel pole rääkida palju hääd. Vanameister Erikson püsib ikka veel esirinnas, kuigi ta tehniliselt pole eeskujulik. Määrtsal puudub harjutustel süsteem ja enesekontroll, mille ta ka suuremail võistlusil kipub kaotama. Hää mees võiks kettaheitjana saada Kreegist, aga temal on soovitamam jääda kuulitõuke juurde, sest kahte ala hästi teha on raske. Ja me teame, et just

kettaheide kisub alla kuulitõuke tulemusi. Kihuoja teenis sõjaväes sund-aega ja võib tuleval aastal parandada tagajärge. Teisi lootustandvaid kettamehi pole praegu nimetada.

Vasaraheitel K. Annamaa on läinud tagasi. Edenenud on veidi K. Sule ja uue mehena kerkinud pärnakas O. Linnaste, kes võib jõuda veel ligemale 50-le (tänavu 42.35).

Järgneb

Enel

SPORDIKALENDER

HELSINGI OLÜMPIAMÄNGUDEST 100 RAADIO ERISAADET AMEERIKASSE

Helsingisse saabus Ameerika suurima raadioühingu NBC Euroopa osakonna direktor Jordan, et pidada nõu Soome ringhäälingu ja olümpiamängude korraldava toimkonnaga raadiosaadete asjus Ameerikasse, kus Helsingi olümpiamängude vastu tuntakse suurt huvi. NBC kavatab Helsingi olümpiamängudest üldse saata umbes 100 eri saadet, seega kõike, mis üldse olümpiamängude ajal juhtub Helsingis.

Eesti võitis Soomet poksis 5 : 3. Helsingis toimunud Soome-Eesti 13. poksimavõistluse võitis Eesti teenitult 5 : 3. Eestlasist olid võidukad Käbi, Kanepi, Raadik, Leet ja Linna-mägi.

Eesti-Saksa maadlusmaavõistlus, mis toimub teatavasti Tallinnas, kujuneb hooaja avavõistluseks. Saksat esindavad: Schmitz, Weickart, Schäfer, Schweikert ja Ehret. Kärbes- ja raskekaalu esindajad selguvad hiljem.

Euroopa vabamaadlused 1939. a. toimuvad Soomes 18.—20. oktoobrini.

Leedu meister korvpallis, LFLS võitis klubivõistlusel Eesti meistermeeskonda ASK-d nappilt 26 : 25 (15 : 17) ja sama seltsi naiskond võitis meie akadeemilist naiskonda 23 : 14. Leedu meeskonnas mängis kaasa ka Ameerika korvpallimeeskonna kapten Berliini olümpial — Ljubinas. Leedulased võitsid ka Tallinnas, lakkudes Eestist kaotuseta.

Kotkas Rootsisis esikohal. Malmö maadlusvõistlusil eestlane Kotkas võitis raskekaalus Gullini, seljatades viimase nelja minutiga. Ühtlasi Kotkas seljatas kaheksa minutiga Thor Nilssoni. Raskekaalus Kotkas tuli esimeseks.

Lätlased kaotasid Tallinnas ja Tartus. Tallinna koondus võitis poksis lätlasi (LAS) 8:0! Reinke löi oma vastase KO 40 sek. Riia poksi-jate üle saavutasid Tartu rusikamehed võidu 5 : 3.

Eesti Karika võitis Tallinnas „Sport“, võites finaalis Tallinna Jalgpalli Klubi meeskonda 2 : 1.

Karklin võitis Kotka! Rootsi turneel kohutud Göteborgis meie kanged mehed omavahel, kusjuures anti võit Karklinile kohtunike hääletage 2 : 1.

23. RISTARVUD (5 punkti)

$$\boxed{} : \boxed{2} + \boxed{10} \times \boxed{3} = \boxed{} \quad 1.$$

$$\boxed{15} + \boxed{} : \boxed{} \times \boxed{} = \boxed{16} \quad 2.$$

$$\boxed{45} \times \boxed{} - \boxed{6} : \boxed{4} = \boxed{} \quad 3.$$

$$\boxed{} + \boxed{5} + \boxed{} - \boxed{9} = \boxed{1} \quad 4.$$

$$\boxed{} + \boxed{16} + \boxed{} + \boxed{1} = \boxed{}$$

1. 2. 3. 4. 5.

Igasse kasti asetada üks arv, nii et tehes nõutud tehted saaksite vastavad lõpptulemused parempoolsetes kastides. Null iseseisva arvuna ei esine. Ülesanne lahendada nii, et esimene resultaat parempoolses reas oleks sama, mis esimene horisontaalses reas allpool joont jne. Horisontaal- ja vertikaalridades asuvate arvude summa peab olema võrdne.

H. Joonuks, 14 a., V-Maarja

24. KUI VANA? (3 punkti)

Ütelge nüüd, nupukad „Õpilaslehe“ lahendajad: Kui vana on see vasikas päevades?

25. MITU KOMPVEKKI? (2 punkti)

Kui Atsi oma kompvekkidest 1 õele annaks, oleks tal poole vähem „ponkse“ kui õel. Et aga õde ühe ära söi, oli neil ühepalju. Palju oli kummalgi kompvekke?

26. MILLINE ELUKUTSE? (1 punkt)

R. E. TÄPS

VEEL ÕIGESTI LAHENDAJAID NR. 3

Värdi Vastse-Kuustest (6·7 p.), H. Joonuks (10), E. Lepik (7), H. Oja (10), E. Muna (2·10), Joh. Sökk (8), A. Kirsell (8·10), P. Madalik (8), A. Koplivee (8), H. Kitvell (7), L. Vink (10), S. Kruusimägi (10), K. Lahe (2·7), K. Raig (7), L. Shasmin (2·7), L. Metsar (7).

Lahendid saata 28. novembriks.

TÄNASED AUHINNAD:

1. Aastakäik „Õpilaslehte“
2. R. Fählman — Kalendritegija kimbus
3. Raamat tahtekasvatusest

KÕIK ÕPILASED ja lastevanemad teavad,

et soodsam ostukoht koolitarvete alal on

K. JAIK

Tartu, Suurturg 11

Toimetuse ja talituse: Tartu, Võidu 10. Õ/k. „Koolivara“, telef. 8-29. Tallinna abitalitus: „Kooli-Kooperatiiv“ S-Karja 19, telef. 456-32. Posti jooksev arve nr. 2188. Vastutav toimetaja: M. Nurmik. Tegevtoimetaja ja talitusjuht: E. Tõnismäe. Väljaandja: Tartumaa Opetajate Liit. „Õpilasleht“ ilmub üks kord nädalas (25 n-rit õppeaasta jooksul). Tellimishind postiga: aastakäik (25 nr.) — kr. 2.00; (15 nr.) — kr. 1.40; (10 nr.) — kr. 1.00; (5 nr.) — kr. 0.50. Kuu- luse hind: lehe ees 15 s. mm, mujal 7 s. mm. Trükikoda J. Mällo, Rüütli 4, Tartu, 1938.

ESTI
RAHVUÜRAAMATUKOGU
AR